

De hemel? Een kasteel op een wolk waar engelen en harpen wonen

bladen Hendriëlle de Groot

In de aanloop naar Pasen, het christelijke feest waarbij leven en dood elkaar raken, schuwen de bladen grootse thema's niet als hemel, hel, dood, leven en afgeleiden daarvan, zoals euthanasie en bijna-doodervaringen.

Volzin, magazine voor religie en samenleving, heeft een hele editie gewijd aan leven na de dood. In het artikel 'De hemel in scherven' schrijft godsdienstsocioloog Joep de Hart over hedendaags geloof in een hemel. Ondanks de voortschrijdende secularisatie zegt nog altijd ongeveer de helft van de Nederlanders te geloven in een 'hiernamaals'. Maar als hedendaagse Nederlanders denken aan een leven na de dood, hebben zij daarbij nog maar zelden concrete voorstellingen, schrijft De Hart.

Naast het geloof in leven na de dood, hebben ook het geloof in wonderen en de overtuiging dat bidden helpt een lange houdbaarheid. Het beeld van de mens als een breekbaar riet, als een eindig wezen, is niet populair. De Hart: "In zoverre Nederlanders nog wat zagen in religie, vertoonde deze steeds meer trekken van een *gay religion*. Niet zelden versmalde het geloof zich tot een soort knuffelspiritualiteit en de christelijke traditie tot een pretpakket. De dood wordt daarin niet als het natuurlijke eindpunt van het leven, maar als een spelbreker gezien. Is het feestje lekker op gang, klinkt alweer de bel voor het laatste rondje."

Hoe wij tegen de dood aankijken, valt volgens De Hart niet los te zien van hoe wij het leven ervaren. Vandaag de dag streven mensen er volgens hem naar om zo lang mogelijk vitaal te blijven en nieuwe indrukken op te doen. Dat heeft ook zijn weerslag op de aanblik van moderne graven, die eruitzien als 'een volledig opgetuigde Facebookpagina'. "De hobby's en uitspraken van de overledenen, zijn curriculum vitae en vriendenkring, alles is breed uitgemeten aanwezig."

Ook **Christelijk Weekblad** roert de kwestie 'dood' aan. 'Nog liever

dood dan eenzaam' luidt de veelzeggende kop boven een artikel in het nieuws- en opinieblad voor christelijk Nederland. Doeke Post, oud-huisarts en oud-hoogleraar sociale geneeskunde, schrijft over eenzaamheid, die doet verlangen naar de dood. Bij veel ouderen signaleert hij een gevoel van nutteloosheid, waardeloosheid en 'er niet meer toe doen'. Bij aftakeling nemen deze gevoelens toe. "Het leven is niet meer de moeite waard om geleefd te worden. Het is voltooid, af. Men is levensmoe en heeft het gevoel dat het lichaam een soort 'onbewoonbaar verklaard huis' is geworden".

Post vraagt zich af of we de ouderdom niet moeten herwaarderen. "Als we waardigheid verbinden aan zelf de regie nemen, aan het hebben van sociale contacten, aan het lijden aan een ernstige ziekte, dan moeten we die problemen allereerst onder ogen zien."

Met name eenzaamheid zal hét gespreksonderwerp van deze tijd moeten worden, stelt hij. We zouden meer inzicht moeten krijgen in wat mensen beweegt om de vraag over zelfdoding en euthanasie te stellen. "Moeten we ons als maatschappij, en ook als kerk, niet eens afvragen of aan de eenzaamheid van ouderen niet iets moet worden gedaan?"

Een luchtige benadering van het thema 'hemel' is te vinden in **Gaandeweg**, het lijfblad van de protestantse gemeente Zwolle. Aanleiding voor een editie over de hemel is dat het feest van Hemelvaart onderbelicht is. Dat wordt overschaduwd door de grote christelijke feesten Pasen en Pinksteren. De Zwolse redactie heeft daarom kinderen uitgenodigd om hun fantasie te gebruiken en een tekening over de hemel te maken. Een regenboog, een luchtkasteel, gele sterren en engelen die zweven tussen de wolken, sieren de pagina's. De tienjarige Mats vat zijn visie op de hemel samen: "De hemel is een kasteel op een wolk en daar wonen veel mensen, engelen en harpen."

Paus bidt met Palmpasen voor slachtoffers vliegcrash

Paus Franciscus heeft gisteren in een gebed stilgestaan bij de vliegcrash met het toestel van Germanwings, dinsdag in de Franse Alpen. Met het herdenken van de 150 slachtoffers van de ramp, onder wie een groep Duitse scholieren, besloot de paus gisteren op het Sint-Pietersplein in Rome de Palmpasenviering. Zo'n 70.000 gelovigen woonden de viering bij.

De Palmpasenviering begon traditiegetrouw met een processie waarbij de paus een palmtak in zijn hand hield, ter herinnering aan het volk dat met palmtakken zwaaide en 'Hosanna' zong tijdens Jezus' intocht in Jeruzalem.

In zijn homilie benadrukte Franciscus het belang van eenvoud en nederigheid. Hij preeks hen die hun eigen behoeften stillietjes negeren om anderen te dienen, en bracht hulde aan christenen die met waardigheid vernedering, discriminatie en geloofsvervolgung dragen.

Palmzondag is het begin van de Goede Week, de drukste periode van het jaar in de kerk, die volgende zondag eindigt met Pasen.

Op Witte Donderdag zal de paus voorgaan in twee vieringen, waarvan een in een gevangenis in Rome. Hij zal daarbij de voeten wassen en kussen van gedetineerde mannen en vrouwen. Op die manier herdenkt de paus het gebaar van nederigheid van Jezus, toen die de voeten van zijn discipelen waste en kuste op de avond voor zijn dood. Franciscus is de eerste paus die deze voetwassing buiten een kerk liet plaatsvinden, en er vrouwen en moslims in betrok. Hij riep daarmee ongenoegen op bij behoudende katholieken.

Ook op Goede Vrijdag zal de paus twee vieringen leiden, waaronder een kruiswegprocessie rond het Colosseum. Na de Paaswake zal Franciscus op Paaszondag zijn 'Urbi et Orbi'-boodschap ('voor de stad en de wereld') uitspreken. (Trouw)

Jezus in witte jeans

Protestantse kerkgangers die een paasspel instuderen: een nieuwe trend met oude papieren. In Eerbeek is Pasen zeker zo belangrijk als Kerst.

REPORTAGE **Hendriëlle de Groot**

Op het podium van de protestantse Kruiskerk in het Gelderse dorp Eerbeek voeren twee acteurs een dialoog. "Jezus leert ons hoe je vrij kunt zijn, als je je medemens lief hebt", zegt de een. Hij speelt de discipel Petrus. "Wat is dat voor soft gedoe?" vraagt de andere acteur, die een soldaat speelt. "Wapens, daar bereik je wat mee!" In dit paasspel heeft Jezus wel een rol, maar niet de hoofdrol. Die is weggelegd voor soldaat Gaius, gespeeld door gemeentelid Jelte Rintjema. Het verhaal wordt verteld door de ogen van de Romeinse soldaat die de wacht houdt bij het kruis. Hij maakt een emotionele verandering door. Hij ziet wat er met Jezus gebeurt: hoe de mensen hem als een held onthalen in Jeruzalem, tot zijn vernederende dood aan het kruis. Waar de soldaat eerst afwijzend tegenover Jezus staat, begint hij naarmate het verhaal voert steeds meer sympathie voor hem te koesteren. "Het thema van het lijdensverhaal is actueel en universeel", zegt Peter Wilbrink, de regisseur van het paasspel. "Het gaat over degene die eraan onderdoort, omdat de machthebbers anders bepalen."

De kerkgangers in Eerbeek studeren dit jaar voor de tweede keer een paasspel in. En ze zijn niet de enigen. "We denken dat er sprake is van een trend", zegt woordvoerder Marloes Nouwens van de Protestantse Kerk in Nederland. Zo krijgt het landelijke evenement 'The Passion' inmiddels ook lokaal navolging: het Paasverhaal gecombineerd met popsongs.

Dat lijkt heel modern, maar volgens Mirella Klomp, die aan de Protestantse Theologische Universiteit onderzoek doet naar hedendaagse 'passies', is het gebruik al eeuwenoud. "Het vertolken en het vertellen van het passieverhaal

vindt in elk geval al plaats sinds het jaar 381." In de Middeleeuwen ontstond er een levendige praktijk van passiespelen buiten de kerkelijke liturgie. Klomp: "Nieuw aan 'The Passion' zijn vooral de combinatie van seculiere popmuziek en het lijdensverhaal, en de rol van de media."

Voor Jelte Rintjema is het inleven in zijn personage Gaius geen probleem, lacht hij. "De ervaring die ik heb opgedaan tijdens mijn dienstplicht komt nu goed van pas."

Soldaat Gaius is een van de weinigen die verkleden zijn. Jezus en Judas lopen in jeans, maar Rintjema draagt een camouflagekleurige uniform. Regisseur Wilbrink: "Het paasverhaal is een verhaal van nu. Daarom dragen de acteurs eigentijdse kleding. Hun teksten zijn niet wereldvreemd en er is ruimte voor improvisatie."

Hosanna

Vrijdag is vaste repeteeravond in Eerbeek. In de kerk komen de acteurs, zangers en muzikanten samen om de teksten en liederen door te nemen. De intocht in Jeruzalem staat vanavond op het programma. Jezus (gespeeld door Arnoud Wigherink) loopt zingend richting het podium. Hij wordt geflankeerd door inwoners van Jeruzalem, die met hun armen doorzwaaien op de melodie van de muziek en 'Hosanna' zingen. Soldaat Gaius probeert de stroom mensen tegen te houden, maar wordt bijna vertrappt door de menigte. Van zijn bravoure is weinig meer over, nu hij geveld is en op het podium ligt.

Sommige acteurs gaan te veel op in hun rol, signaleert de regisseur. "Ik zag wat mensen extra geweld tegen Gaius gebruiken. Dat moet je niet doen!"

Door 'The Passion' in de plaatselijke kerk na te doen, zegt Mirella Klomp, krijgt die moderne buitenkerkelijke vorm opmerkelijk genoeg